

Bruselj, 24. maj 2019
(OR. en)

9016/19

EDUC 232
SOC 345
EMPL 259
MI 412
ECOFIN 464
DIGIT 91
JEUN 72
SPORT 53

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj: generalni sekretariat Sveta

Prejemnik: delegacije

Št. predh. dok.: 8639/19

Zadeva: Osnutek sklepov Sveta o izvajanju Priporočila Sveta o poteh
izpopolnjevanja: nove priložnosti za odrasle

Pošiljamo vam sklepe o izvajanju Priporočila Sveta o poteh izpopolnjevanja: nove priložnosti za odrasle, ki jih je Svet sprejel na 3693. seji 22. maja 2019.

**Osnutek sklepov Sveta o izvajanju Priporočila Sveta o
poteh izpopolnjevanja: nove priložnosti za odrasle**

SVET EVROPSKE UNIJE –

1. OPOZARJAJOČ na politično ozadje tega vprašanja, ki je predstavljeno v prilogi k tem sklepom, in predvsem, da;
 - (a) socialna razsežnost izobraževanja, kot je opredeljena v prvem načelu evropskega stebra socialnih pravic, pomeni, da ima vsakdo pravico do kakovostnega in vključujočega izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja, da ohrani in pridobi znanja in spretnosti, ki mu omogočajo polno udeležbo v družbi in uspešno obvladovanje prehodov na trgu dela¹;
 - (b) je cilj Združenih narodov glede trajnostnega razvoja št. 4 zagotoviti vključujoče in pravično kakovostno izobraževanje ter spodbujati možnosti vseživljenjskega učenja za vse. Kot je navedeno v razmisleku Komisije z naslovom „Na poti k trajnostni Evropi do leta 2030“, „vsi na vseh področjih doživljamo spremembe. Izobraževanje, znanost, tehnologija, raziskave in inovacije so predpogoj za doseganje trajnostnega gospodarstva EU, ki izpolnjuje cilje ZN glede trajnostnega razvoja“;
 - (c) je Svet 22. maja 2018 sprejel sklepe o prizadevanjih za uresničitev vizije o evropskem izobraževalnem prostoru², v katerih je navedel, da bi moral ta prostor temeljiti na kontinuiteti vseživljenjskega učenja, in poudaril, da bi morale pobude v njegovem okviru vključevati vse ravni in vrste izobraževanja in usposabljanja, vključno z izobraževanjem odraslih ter poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem;

¹ Dok. 13129/17.

² UL C 195, 7.6.2018, str. 7.

- (d) zaradi staranja prebivalstva v Evropi, vse daljše življenjske dobe in dejstva, da je treba spodbujati medgeneracijsko sodelovanje, vse hitrejših sprememb na trgu dela, novih oblik dela in prodiranja digitalnih tehnologij v vse vidike vsakdanjega življenja obstaja vse večje povpraševanje po novih znanjih in spretnostih ter znanjih, spretnostih in kompetencah na višji ravni. Zato je še toliko bolj nujno treba izboljšati možnosti za pridobivanje novega znanja in spretnosti ter poklicno preusposabljanje za vse, ki ne obvladajo osnovnih znanj in sposobnosti ali niso pridobili kvalifikacij, ki bi jim zagotovile zaposljivost in aktivno državljanstvo;
- (e) sta glede na velike spremembe, do katerih prihaja na trgih dela, vključujoče in kakovostno izobraževanje in usposabljanje, ki se izvajata v vseh življenjskih obdobjih, postala še pomembnejša, Unija pa se sooča z dejstvom, da sta nujno potrebna izpopolnjevanje in preusposabljanje, pri katerih so potrebni strateški pristopi k vseživljenjskemu učenju ter razvoju znanj in spretnosti. Nekateri podatki kažejo, da bo 54 % vseh zaposlenih takoj po letu 2022 potrebovalo veliko izpopolnjevanja in preusposabljanja³;
- (f) je referenčna vrednost za izobraževanje in usposabljanje odraslih 2020 (ET 2020) v Uniji v zadnjem desetletju stagnirala: leta 2017 je bilo odraslih, ki so se vključili v neko obliko učne dejavnosti, 10,9 %, referenčna vrednost za leto 2020 pa je 15 %⁴;
- (g) je v priporočilih za posamezne države v okviru evropskega semestra opredeljeno, da so izpopolnjevanje, preusposabljanje in vseživljenjsko učenje ključni izziv, ki ga je treba v prihodnosti obravnavati za različne države članice;

³ Svetovni gospodarski forum: *Future of Jobs report*, 2018 (Poročilo o prihodnosti delovnih mest, 2018).

⁴ Anketa o delovni sili, 2018.

- (h) je leta 2017 kar 61 milijonov odraslih v starosti od 25 do 64 let v Uniji prenehalo formalno izobraževanje še pred zaključkom srednješolskega izobraževanja⁵. Hkrati je delež oseb, ki zgodaj opustijo izobraževanje in usposabljanje, leta 2017 znašal 10,6 % in je zdaj blizu cilja za leto 2020, tj. manj kot 10 %, vendar se stopnje med državami zelo razlikujejo. 43 % prebivalcev Unije nima dovolj digitalnih znanj in spretnosti, 17 % pa teh znanj in spretnosti sploh nima⁶. Približno 20 % odraslega prebivalstva v državah, ki sodelujejo v raziskavi OECD o znanjih in spretnostih odraslih (PIAAC)⁷, ima težave z osnovnimi znanji in spretnostmi, kot sta bralna in računska pismenost. Zato je treba tem odraslim nujno nameniti pozornost;
- (i) ni na voljo nobenega univerzalnega modela, ki bi ustrezal vsem. Zaposlene, brezposelne in neaktivne osebe ter osebe, ki spadajo v številne različne podskupine, imajo specifične potrebe. Ocenjevanje in potrjevanje znanj in spretnosti ter kompetenc migrantov in beguncev, ki zakonito prebivajo v EU, ter njihovo izpopolnjevanje in preusposabljanje bodo pospešili njihov vstop na trg dela in njihovo nemoteno vključevanje v novo okolje;
- (j) imajo naložbe v izpopolnjevanje in preusposabljanje lahko močan ekonomski učinek, vključno z večjo produktivnostjo in gospodarsko rastjo, in lahko pripomorejo k izboljšanju znanj in spretnosti ter kompetenc prebivalstva, kar lahko spodbuja inovacije in tehnološki napredek⁸, rast davčnih prihodkov in zmanjšanje javnih izdatkov zaradi boljšega zdravstvenega, družbenega in državljanskega udejstvovanja ter znižuje raven vključenosti v kriminalne dejavnosti⁹;

⁵ Anketa o delovni sili, 2018.

⁶ Poročilo o digitalni vključenosti in znanjih, Evropska komisija, podatki za leto 2017.

⁷ Avstrija, Belgija (Flandrija), Češka, Nemčija, Danska, Estonija, Grčija, Španija, Finska, Francija, Irska, Italija, Litva, Nizozemska, Poljska, Švedska, Slovenija, Slovaška, Združeno kraljestvo in Madžarska.

⁸ OECD, PIAAC, 2016.

⁹ Znanja in spretnosti so pomembni, OECD, 2016.

- (k) lahko izpopolnjevanje in preusposabljanje izboljša možnosti za zaposljivost in višji zaslužek posameznikov, njihovo boljše zdravje in dobro počutje, dejavnejše državljanstvo in socialno vključenost. Vendar pa se lahko zgodi, da posamezniki in delodajalci ne prepoznajo teh učinkov in zato premalo vlagajo v izpopolnjevanje in preusposabljanje, zaradi česar bi bilo treba določiti primerne spodbude za ozaveščanje in motivacijo glede nadaljnjega izobraževanja in usposabljanja;
- (l) glede na to je Svet 19. decembra 2016 sprejel Priporočilo o poteh izpopolnjevanja: Nove priložnosti za odrasle (v nadaljnjem besedilu: priporočilo)¹⁰, ki poziva k strateškemu in usklajenemu pristopu za zagotavljanje združenih priložnosti za učenje za 61 milijonov¹¹ nizko usposobljenih in/ali nizko kvalificiranih odraslih v Uniji, njihov cilj pa je podpreti odrasle z nizko izobrazbo in kvalifikacijami, da izboljšajo svoje osnovna znanja in spretnosti, tj. bralno, računsko in digitalno pismenost, in/ali pridobijo širši nabor spretnosti, znanja in kompetenc ter pridobijo višjo izobrazbo in kvalifikacije.
- (m) v Priporočilu so države članice pozvane, naj nizko usposobljenim in/ali nizko kvalificiranim odraslim ponudijo priložnosti za izpopolnjevanje, temelječe na lahko dostopni poti, ki zajema tri korake: ocenjevanje, s katerim ugotovijo obstoječa znanja in spretnosti ter potrebe po izpopolnjevanju, prilagojena ponudba za učenje in mentorstvo, da se jim omogoči posodobitev znanja in odprava primanjkljaja, ter možnost, da pridobijo znanje, spretnosti in kompetence, ki so potrjene in priznane, ter s tem pridobili kvalifikacije ali dostop do zaposlitve;

¹⁰ UL C 484, 24.12.2016, str. 1.

¹¹ Leta 2017 je stopnja izobrazbe z nižjo srednješolsko izobrazbo (Eurostat, raziskava o delovni sili, 2018) znašala 61.3 milijona državljanov, starih od 25 do 64 let. V letu 2012, ko so se zbirali podatki v okviru programa PIAAC, je bilo v raziskavi o delovni sili evidentirano, da ima največ 70 milijonov državljanov, starih od 25 do 64 let, nižjo srednješolsko izobrazbo. Od takrat se je število vsako leto zmanjšalo, predvsem zato, ker: a) so izobrazbene ravni tistih, ki dosegajo 25 let, višje, saj je več mladih zaključilo višje srednješolsko ali enakovredno izobraževanje, in b) ker imajo osebe v upokojitveni starosti na splošno nižjo stopnjo izobrazbe, z izjemo nekaterih vzhodnoevropskih držav;

2. JE SEZNANJEN z delovnim dokumentom služb Komisije¹², ki vsebuje pregled izvedbenih ukrepov, objavljen v skladu z določbami Priporočila;
3. UGOTAVLJA, da je bil dosežen napredek, in predvsem, da:
- (a) je sprejetje Priporočila v nekaterih državah članicah spodbudilo nacionalno razpravo in kritični pregled obstoječih programov;
 - (b) nekatere države članice vzpostavljajo nove programe politik v podporo izpopolnjevanju in prekvalificiranju odraslih v skladu s cilji Priporočila;
 - (c) se nekatere države članice kljub dejstvu, da je večina ukrepov, o katerih se poroča, usmerjena na brezposelne odrasle, usmerjajo tudi v podporo nizko usposobljenim zaposlenim delavcem, ki predstavljajo pomemben delež ciljne skupine;
 - (d) mnoge države članice uporabljajo različne oblike podpore, ki jo ponujajo programi Unije;
4. POUDARJA svojo zavezanost cilju, določenem v Priporočilu, ter države članice na podlagi Priporočila in v skladu z nacionalno zakonodajo, okoliščinami in razpoložljivimi viri ter v tesnem sodelovanju s socialnimi partnerji in izvajalci izobraževanja in usposabljanja POZIVA, naj, kadar je mogoče:
- (a) sprejmejo trajnostne dolgoročne ukrepe za izpopolnjevanje in prekvalifikacijo odraslih kot del širšega strateškega pristopa k razvoju vseživljenjskega učenja;

¹² „Priporočilo Sveta o poteh izpopolnjevanja: Nove priložnosti za odrasle – ocena izvedbenih ukrepov“ SWD(2019) 89 final.

- (b) sprejmejo usklajen strateški pristop k zagotavljanju osnovnih znanj za nizko usposobljene in/ali nizko kvalificirane odrasle, ki temelji na usklajevanju in partnerstvih med vsemi zadevnimi akterji, vključenimi v celovite strategije za znanja in spretnosti ali akcijske načrte;
- (c) spodbujajo partnerstva, da bi prejeli celostni pristop, ki bo vključeval ustrezne akterje, vključno s socialnimi partnerji, z različnih političnih področij (socialne zadeve, zaposlovanje ter izobraževanje in usposabljanje), in združili zagotavljanje osnovnih znanj in spretnosti z drugimi storitvami, namenjenimi nizko usposobljenim in/ali nizko kvalificiranim odraslim;
- (d) ozaveščajo delodajalce – predvsem v malih in srednjih podjetjih – o pomenu izpopolnjevanja in preusposabljanja ter razpoložljivih podpornih mehanizmov za razvoj znanj in spretnosti odraslih ter jih pozivajo k spodbujanju in ponudbi usposabljanja za zaposlene;
- (e) usmerijo prizadevanja v pomoč upravičencem, da pridobijo vsaj minimalno raven treh osnovnih znanj in spretnosti, in sicer bralne, računske in digitalne pismenosti, ter drugih ključnih kompetenc, ki so pomembne za aktivno udeležbo v trajnostni družbi in za trajnostno zaposlovanje;
- (f) po potrebi zagotovijo, da ta prizadevanja potekajo v treh korakih: ocenjevanje znanj in spretnosti, prilagojena in prožna ponudba učnih možnosti ter potrjevanje in priznavanje pridobljenih znanj in spretnosti ter kompetenc;
- (g) nudijo priložnosti za učenje, ki so posebej prilagojene individualnim učnim potrebam upravičencev, kot so opredeljene v oceni znanj in spretnosti, ter opremljene z informacijami o priložnostih na trgu delovne sile;
- (h) zagotavljajo ukrepe za pomoč, ozaveščanje, usmerjanje in podporo, vključno s spodbudami za zagotavljanje uspešnega izvajanja pobude;

- (i) razmislijo o možnostih za razvoj sinergij med učinkovitimi politikami in ukrepi za zmanjšanje zgodnjega opuščanja šolanja ter deleža nizko usposobljenih in/ali nizko kvalificiranih odraslih, na primer med ukrepi v okviru jamstva za mlade in poti izpopolnjevanja;
- (j) ocenijo učinek svojih ukrepov na napredek ciljne skupine v smeri doseganja znanj, spretnosti in kvalifikacij, določenih v Priporočilu;

5. POZIVA Komisijo, naj:

- (a) še naprej podpira izvajanje Priporočila, tudi v okviru vzajemnega učenja med državami članicami in ustreznimi interesnimi skupinami ter namenskih razpisov za zbiranje predlogov, ki so predvsem usmerjeni v pomoč državam članicam pri reševanju izzivov, opredeljenih v poročilu o pregledu stanja, ter preuči možnosti za okrepljeno in inovativno vlogo nacionalnih koordinatorjev izobraževanja odraslih;
- (b) olajša čezsektorsko sodelovanje in usklajevanje na evropski ravni prek povezav z drugimi pobudami in prek programov Unije za financiranje ter izmenjavo dobrih praks z organiziranimi dejavnostmi vzajemnega učenja in z orodji, kot sta elektronska platforma za izobraževanje odraslih v Evropi (EPALE) in/ali Europass;
- (c) pri oblikovanju predlogov politik, tudi za okvir sodelovanja za obdobje po letu 2020, upošteva dolgoročni izziv izobraževanja odraslih in vprašanje odraslih z zastarelimi ali nizkimi ravni spretnosti ali kvalifikacij, ki potrebujejo dostop do poti izpopolnjevanja;
- (d) sodeluje in uporabi strokovno znanje organov Unije (Cedefop, ETF) in mednarodnih organizacij, kot so OECD, OZN in UNESCO, da se spopadejo z izzivom izpopolnjevanja in preusposabljanja, vključno z ustreznimi raziskavami in analizami na področju izobraževanja odraslih ter ocen znanj in spretnosti (npr. PIAAC).

Politično ozadje

1. Priporočilo Komisije št. 2008/867/ES z dne 3. oktobra 2008 o dejavnem vključevanju oseb, izključenih s trga dela¹³
2. Resolucija Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, z dne 21. novembra 2008 – Boljše vključevanje vseživljenjske orientacije v strategije vseživljenjskega učenja¹⁴
3. Priporočilo Sveta z dne 28. junija 2011 o politikah za zmanjševanje osipa¹⁵
4. Resolucija Sveta o prenovljenem evropskem programu za izobraževanje odraslih¹⁶
5. Priporočilo Sveta z dne 20. decembra 2012 o potrjevanju neformalnega in priložnostnega učenja¹⁷
6. Priporočilo Sveta z dne 22. aprila 2013 o vzpostavitvi jamstva za mladino¹⁸
7. Skupno poročilo Sveta in Komisije za leto 2015 o izvajanju strateškega okvira za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju (ET 2020)¹⁹
8. Priporočilo Sveta z dne 15. februarja 2016 o vključevanju dolgotrajno brezposelnih na trg dela²⁰
9. Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Novi program znanj in spretnosti za Evropo – Z roko v roki za večji človeški kapital, zaposljivost in konkurenčnost (10. junij 2016).

¹³ UL L 307, 18.11.2008, str. 11.

¹⁴ UL C 319, 13.12.2008, str. 4.

¹⁵ UL C 191, 1.7.2011, str. 1.

¹⁶ UL C 372, 20.12.2011, str. 1.

¹⁷ UL C 398, 22.12.2012, str. 1.

¹⁸ UL C 120, 26.4.2013, str. 1.

¹⁹ UL C 417, 15.12.2015, p. 25.

²⁰ UL C 67, 20.2.2016, str. 1.

10. Priporočilo Sveta z dne 19. decembra 2016 z naslovom Poti izpopolnjevanja: nove priložnosti za odrasle²¹
11. Priporočilo Sveta z dne 22. maja 2017 o evropskem ogrodju kvalifikacij za vseživljenjsko učenje in razveljavitvi Priporočila Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o uvedbi evropskega ogrodja kvalifikacij za vseživljenjsko učenje²²
12. Sklep (EU) 2018/646 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. aprila 2018 o skupnem okviru za zagotavljanje boljših storitev za znanja in spretnosti ter kvalifikacije (Europass) in razveljavitvi Odločbe št. 2241/2004/ES²³
13. Priporočilo Sveta z dne 22. maja 2018 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje²⁴
14. Sklepi Sveta o prizadevanjih za uresničitev vizije evropskega izobraževalnega prostora²⁵

²¹ UL C 484, 24.12.2016, str. 1.

²² UL 189, 15.6.2017, str. 15.

²³ UL L 112, 2.5.2018, str. 42.

²⁴ UL C 189, 4.6.2018, str. 1.

²⁵ UL C 195, 7.6.2018, str. 7.